

Perspectief voor de landbouw

Landbouw transitie en doelsturing

Conferentie PPLG 2 februari 2023

Dion Ket - Stephan Melis

Het dilemma tussen markt en inspanningen

Inhoud

1. Landbouw in het PPLG
2. Wat komt er op ons af?
3. Wat willen we?
4. Hoe willen we helpen?
5. Wat doen we al?

Landbouw in PPLG

Rijksdoelen (NPLG)

- Toekomst agrarische sector
(Kamerbrief)
- Landbouwakkoord

Aanvullende provinciale doelen

- Landbouw 'breed'
(voedselproductie, korte ketens)

Nationaal Strategische Plan GLB

Boer & Business in Balans

'naar een duurzaam voedselsysteem 2020-2030'

VOEDSELVISIE

Wat komt er op ons af?

Kamerbrief 'Toekomst Landbouw 2040' (25 november 2022)

Nationaal Landbouwakkoord:

- **Doelen:** vertaald naar bedrijfsniveau (KPI's), integraal, doelvoorschriften.
- **Inhoud:** verdienvermogen, transitiepaden en uitgangspunten bescherming van bruikbare landbouwgrond.

Afspraken voor de route naar kringlooplandbouw voor thema's voer (reststromen), mest (definitie grondgebonden), bodem (organische stof, CO₂), pacht (criteria, looptijd) en dierenwelzijn > onmisbaar voor een duurzame transitie.

Provincies zijn partij in het landbouwakkoord.

Wat willen we? -> beginselen toekomst van de landbouw

1. Strategisch belang (voedselzekerheid, uitgangsmateriaal, kennis),
2. Economisch en maatschappelijk functie,
3. Hoogwaardig, duurzaam, gezond en veilig agroproductie,
4. De gehele keten in balans met omgeving en natuur; verduurzaming wordt ook uit de keten gesteund,
5. Ruimte voor eigen keuzes voor de ondernemer passend binnen de doelen voor een gebied. Ondernemer aan het stuur, aantrekkelijk voor bedrijfsopvolging.

Van hieruit werken we naar:

Transitie naar Kringlooplandbouw, in de brede definitie van LNV met verdienmodellen die toekomst hebben als een randvoorwaarde.

- Doelen staan vast, maar de weg er naar toe vraagt maatwerk, gebiedskennis en participatie.

Transitiepaden, verplaatsen, stoppen

1. Doorontwikkelen

- a) Hightec-gesloten systemen (emissiearme stalsystemen, bedekte teelten)
- b) highttec open systemen (kapitaalintensieve teelten, precisielandbouw)
- c) Extensievere productiewijze (veebezetting, inputs, extra grond)
- d) Management (voedselrantsoen, gewasbescherming, biologische landbouw, natuurinclusief)
- e) Hernieuwbare energie, eiwit- en vezelgewassen, biobased.
- f) Natuur- en landschap.
- g) Multifunctionele landbouw (landbouw i.c.m. recreatie, zorg, educatie e.a.)

2. Verplaatsen (grondbank)

3. Stoppen, deeltijdondernemer (bijv piekbelasters)

Hoe willen we helpen in de gebiedsprocessen?

- **heldere doelen:** emissie, bodemdaling en biodiversiteit (weidevogelbeheer) -> Kritische Prestatie Indicatoren voor kringloop (KPI-K), doelbereik en doelsturing.
- **verdienmodel:** ondersteunen ontwikkelen/ aanboren nieuwe (niche)markt, korte ketens, eiwittransitie, certificering
- **kringlooplandbouw:** kennis, ondersteuning management, innovatie en omschakeling
- **ruimte voor blijvers:** herschikken gronden stoppers en verplaatsters, passend ruimtelijk beleid.
- **langjarige beheerafspraken:** beheercheck, passende vergoeding/pacht/grondwaarde

Hoe willen we helpen in gebiedsprocessen?

Loket/portaal:

- begeleiding agrariërs (sociaaleconomisch): adviseurs/coaches, doorrekeningen transitiepaden
- backoffice: vlot doorverwijzen regelingen en subsidies

Fieldlabs:

- lokale initiatieven: ondersteuning (groepen) agrariërs die zelf handschoen oppakken voor keuze transitiepaden, ruimte voor experimenteren (Voedselvisie 2030).
- ondersteuning koplopers bij investeringen t.b.v. bovenwettelijke maatregelen, emissiereductie en weidevogelbeheer
- kennis en ervaring delen: van koplopers naar peloton

Blijven, verplaatsen of stoppen

Voorbeelden “Hoe het kan!”

- In de Ronde Hoep gaat door de provincie aangekochte grond (stopper) in pacht naar de agrariërs (blijvers) in het gebiedsproces.
- In de Oostelijke Vechtplassen gaat een aangekochte boerderij (stopper) naar een agrariër die wil blijven, maar moet verplaatsen.
- In de Starnmeer heeft de provincie grond gekocht van een verplaatser, waardoor grond beschikbaar komt voor dijkversterking, agrarische structuurverbetering en NNN.
- In Waterland-Oost heeft de provincie een geheel bedrijf gekocht en de agrariër gefaciliteerd in de verplaatsing naar Brabant. Grond blijft beschikbaar in gebiedsproces.

RONDE HOEP

Polderplan 2.1
Zelf aan de slag met de schoonste polder van het land!

Datum: januari 2023

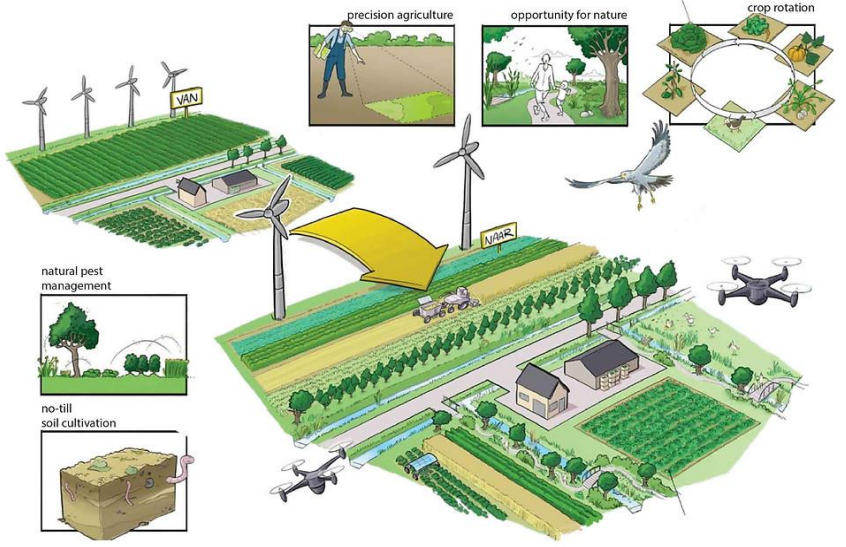
Goed op weg!

Wageningen Environmental Research | White paper

Integraal sturen op doelen voor duurzame landbouw via KPI's

De... achtergrondstuk voor beleidsmakers, betrokkenen... andere stakeholders die aan de slag zijn met... Indicatoren (KPI's) voor duurzame... gezamenlijk kader voor deze ontwikkeling... aan de vergader- en keurentafels... staan over de ontwikkeling van een... samenwerking in de weg... verdere ontwikkeling en... bouw.

Vragen:

1. Welke kansen en knelpunten ziet u?
2. Wat mist u?
3. Wat moet er geregeld zijn voor een goed gebiedsproces?